

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/93/2018
Identifikačné číslo spisu:	6414209202
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Danica Kočičková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6414209202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa RNDr. G. B., bývajúceho v C. zastúpeného advokátskou kanceláriou PROVENTUS | advokáti s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová 2, proti odporkyni A. B., bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom so sídlom v Šali, Jarmočná 2264/3, o zrušenie vyživovacej povinnosti, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 26C/318/2014, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. októbra 2017, sp.zn. 11CoP/73/2017, 11CoP/74/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Návrhom na zrušenie vyživovacej povinnosti doručeným Okresnému súdu Žiar nad Hronom dňa 22. júla 2014, ktorý dňa 13. augusta 2014 postúpil vec podľa § 105 zákona č. 99/1963 Zb., Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) v spojení s ustanovením §§ 84 a 85 O.s.p. Okresnému súdu Galanta sa navrhovateľ domáhal, aby súd zrušil jeho vyživovaciu povinnosť voči odporkyni odo dňa 10. júna 2014. Odporkyňa v priebehu konania pred súdom prvej inštancie namietala, že vec nie je možné meritórne prejednať a vo veci duplicitne rozhodnúť, pretože tomu bráni prekážka litispendencie (prekážka skôr začatého konania pôvodne vedeného na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 10C/88/2013, aktuálne pod sp.zn. 5C/22/2017). Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením zo dňa 5. apríla 2016, č.k. 26C/318/2014-350 „návrh na zastavenie konania zamietol“, čo odôvodnil tým, že sa nestotožnil s tvrdením odporkyne o existencii prekážky litispendencie, pretože dospel k záveru, že v prípade konania vedeného na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 5C/22/2017 a na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 26C/318/2014 sa nejedná o totožné konania. Rozsudkom z 5. apríla 2016, č.k. 26C/318/2014-352 okresný súd zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporkyni k 1. januáru 2016. V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol, že ustanovenie § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) determinuje čas, do ktorého je rodič dieťaťa povinný dieťa živiť. Odporkyňa v príprave na budúce povolanie formou ďalšieho štúdia nepokračuje, počnúc dňom 1. januára 2016 sa zamestнала v spoločnosti Innovatrices, s.r.o., so sídlom v Bratislave, preto je splnený predpoklad na zrušenie

vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporkyni, ktorá je už schopná samostatne sa živiť. Proti predmetnému uzneseniu a rozsudku okresného súdu sa odporkyňa odvolala.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. októbra 2017 sp.zn. 11CoP/73/2017, 11CoP/74/2017 o vyššie uvedených odvolaniach odporkyne rozhodol tak, že odvolaním napadnutý rozsudok a uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a konanie pre existenciu prekážky litispendencie podľa ustanovenia § 161 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 159 CSP zastavil. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z obsahu podaní účastníkov konania, ako aj z vyžiadaných súdnych rozhodnutí zistil, že odporkyňa v postavení navrhovateľky podala dňa 16. júla 2013 na Okresnom súde Žiar nad Hronom návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti; konanie o tomto návrhu bolo vedené pod sp.zn. 10C/88/2013. Dňa 2. septembra 2013 podal navrhovateľ v postavení odporcu v konaní vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 10C/88/2013 vzájomný návrh, predmetom ktorého bolo zrušenie vyživovacej povinnosti voči odporkyni. Okresný súd Žiar nad Hronom v súlade s ustanovením § 112 O.s.p. spojil obidva návrhy na spoločné konanie, ktoré bolo ďalej na Okresnom súde Žiar nad Hronom vedené pod sp.zn. 10C/88/2013. Dopytom na Okresný súd Žiar nad Hronom odvolací súd zistil, že konanie pôvodne vedené na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 10C/88/2013 je aktuálne vedené pod sp.zn. 5C/22/2017 a zatiaľ nie je právoplatne skončené. Na základe skutočností zistených ohľadne skôr podaného návrhu odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že prekážka litispendencie, ktorá bráni tomu, aby súd mohol duplicitne v tej istej veci meritórne konať a rozhodnúť - je daná, preto odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie o zrušení vyživovacej povinnosti navrhovateľa, ako aj odvolaním napadnuté uznesenie o zamietnutí návrhu na zastavenie konania zrušil a konanie zastavil. Uviedol, že na Okresnom súde Žiar nad Hronom je stále vedené konanie o zrušení vyživovacej povinnosti, ktoré začalo skôr, pričom nie je podstatné, že účastníci konania sú v týchto konaniach označení v opačnom procesnom postavení.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal navrhovateľ (ďalej v texte aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z., Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V uvedenej súvislosti navrhovateľ v dovolaní uviedol, že k nesprávnemu procesnému postupu odvolacieho súdu došlo v dôsledku jeho nesprávneho záveru o existencii dôvodov na zastavenie konania pre prekážku litispendencie. Zdôraznil, že zastavenie konania bez meritórneho prejednávania veci je najzávažnejším zásahom do práva účastníka konania na spravodlivé súdne konanie, pretože v dôsledku takéhoto postupu dochádza priamo k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae). Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal, že závery odvolacieho súdu o existencii prekážky litispendencie, obsiahnuté v bode 13. a 14. odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu sú nesprávne, pretože odvolací súd sa pri hodnotení časových súvislostí danej veci dopustil vážnych pochybení, ktoré mali vplyv na jeho výslednú úvahu o existencii uvedenej prekážky. Okrem nesprávneho vyhodnotenia časových súvislostí sa odvolací súd dopustil podľa dovolateľa pochybenia aj pokiaľ ide o záver o totožnosti skutkových okolností vyplývajúcich z návrhu podaného v konaní pôvodne vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 10C/88/2013 (aktuálne sp.zn. 5C/22/2017) a v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 26C/318/2014, pretože dôvodom podania návrhu v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 26C/318/2014 bolo riadne zamestnanie sa odporkyne odo dňa 10. júna 2014, ukončenie samostatnej zárobkovej činnosti a následná nezamestnanosť na jeho strane, čo sú v porovnaní s návrhom podaným na Okresnom súde Žiar nad Hronom odlišné okolnosti, tvoriace tak z procesného, ako aj z hmotnoprávneho hľadiska dve navzájom samostatné právne skutočnosti týkajúce sa zmeny pomerov, ktorá je v zmysle Zákona o rodine (§ 78) skutkovou okolnosťou, na základe ktorej vzniká dotknutým subjektom právo na zmenu právoplatného rozhodnutia o výživnom, preto podľa dovolateľa nemožno hovoriť o prekážke právoplatne rozhodnutej veci, ani o prekážke litispendencie. Dovolateľ v dovolaní ďalej uviedol, že odvolací súd sa dopustil pochybenia aj v tom, že „absolútne prehliadol“, že vec aktuálne vedená na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 5C/22/2017, (vo vzťahu ku ktorej bol podaný návrh na začatie konania skôr ako v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 26C/318/2014) sa po zrušení rozhodnutia krajského súdu najvyšším súdom (uznesenie z 21. septembra 2016 sp.zn. 8Cdo/1380/2015) a

následnom zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. februára 2017, sp.zn. 13Co/501/2016) nachádza v štádiu konania pred súdom prvej inštancie, pričom „v čase keď mal súd prvej inštancie konanie pre prekážku litispendencie podľa názoru odvolacieho súdu zastaviť, bolo konanie pôvodne vedené na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 10C/88/2013 už viac ako rok právoplatne skončené“. Na základe uvedených skutočností dovolateľ navrhol, aby dovolací súd uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30. októbra 2017 sp.zn. 11CoP/73/2017, 11CoP/74/2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie „s pokynom, aby odvolanie odporkyne voči uzneseniu Okresného súdu Galanta zo dňa 5. apríla 2016, č.k. 26C/318/2014-350 ako neprípustné odmietol a rozsudok zo dňa 5. apríla 2016, č.k. 26C/318/2014-352 ako vecne správny potvrdil“.

4. Odporkyňa sa k obsahu dovolania navrhovateľa písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP) na to oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

6. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP argumentujúc tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu označil dovolateľ postup, výsledkom ktorého bolo zastavenie konania na základe záveru o existencii prekážky litispendencie bez meritórneho prejednávania veci a bez toho, aby mohol podať proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu o zastavení konania riadny opravný prostriedok. Dovolateľ v dovolaní odvolaciemu súdu ďalej vytkol, že účastníkom konania „neavizoval“, že bude na vec aplikovať iné právne posúdenie (záver o existencii prekážky litispendencie) ako súd prvej inštancie.

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu vyplývajúcu z § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane (v prípade konaní podľa Civilného mimosporového poriadku, čo je aj tento prípad, účastníkovi konania), aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivé súdne konanie ale pre procesnú stranu (účastníka konania) nevyplyva právo na to, aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, ani dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Pojem „procesný postup“ bol už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 vysvetlený tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor, či konanie) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu.

10. Pokiaľ dovolateľ v súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu v dovolaní

namietal, že odvolací súd zastavil konanie až ako súd druhej inštancie, v dôsledku čoho nemohol proti jeho rozhodnutiu podať riadny opravný prostriedok - odvolanie, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 161 ods. 1 a 2 CSP, podľa znenia ktorého súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Prekážka litispendencie (prekážka skôr začatého konania) takýmto nedostatkom procesnej podmienky bez akýchkoľvek pochybností je, pretože tak ako vyplýva z ustanovenia § 159 CSP, ak na súde prebieha o tom istom spore (v tej istej veci) iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd nepochybil, ak konanie zastavil majúci za to, že prekážka litispendencie je v danom prípade daná - naopak postupoval v súlade s citovanými ustanoveniami § 161 a 159 CSP, čo znamená, že jeho procesný postup nemožno hodnotiť ako vadný.

11. Rovnako sa nemožno stotožniť ani s námietkou dovolateľa týkajúcou sa prekvapivosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože o prekvapivé rozhodnutie ide vtedy, keď odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, avšak za súčasného splnenia podmienky, že k týmto odlišným záverom odvolacieho súdu nemala strana sporu (účastník konania) možnosť vyjadriť sa, právne argumentovať, prípadne predložiť dôkazy, čo nie je tento prípad, pretože vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie konania sa k prekážke litispendencie navrhovateľ vyjadril, čo znamená, že odvolací súd nerozhodol o zastavení konania prekvapivo, bez toho aby taká možnosť rozhodnutia nebola z obsahu spisu pred vydaním dovolaním napadnutého rozhodnutia zrejmá.

12. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní namietal, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil skutkové zistenia týkajúce sa existencie prekážky litispendencie (či už z hľadiska časových súsledností alebo z hľadiska totožnosti predmetu konania), dovolací súd uvádza, že z doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že prípadne nesprávne hodnotenie dôkazov a tiež neúplné zistenie skutkového stavu (čo v danom prípade navyše ani nebolo zistené) samo osebe nezakladá tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, pretože pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, alebo všetky vykonané dôkazy, prípadne neúplne zistí skutkový stav veci (v tomto prípade skutkový stav ohľadne existencie prekážky litispendencie) môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP nezakladá (viď R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000, ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, ktoré nič nestratili na svojej aktuálnosti ani po zmenách v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016).

13. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní namietal, že odvolací súd nesprávne zastavil konanie pre existenciu prekážky litispendencie, tak v podstate namietal nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej súd zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva; dochádza k nej vtedy, ak súd na zistený skutkový stav neaplikuje správny právny predpis alebo ak síce správny právny predpis aplikuje, nesprávne ho ale interpretuje alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodí nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď R 24/2017), pretože právnym posúdením sa strane sporu (účastníka konania) neznemožňuje realizácia procesných oprávnení (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

14. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je v zmysle § 420 písm. f / CSP prípustné, preto ho podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol konštatujúc, že v preskúmvanej veci nedošlo postupom odvolacieho súdu k vade vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Odvolací súd správne zohľadnil skutočnosť, že v danej veci existuje prekážka litispendencie (prekážka skôr začatého konania), pretože v čase vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu konanie o skôr podanom návrhu prebiehalo a stále (t. j. ani v

čase rozhodovania dovolacieho súdu) nie je skončené (viď uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom z 22. novembra 2017 č.k. 5C/22/2017 - 452).

15. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení § 52 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilného mimosporového poriadku (konanie vo veciach výživného plnoletých osôb je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku, za použitia ustanovení CSP v zmysle § 2 CMP) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.